Американська баскетболістка Бріттні Грайнер, взята в заручниці в Росії, розповіла про пережите в російських СІЗО

Читать на русском

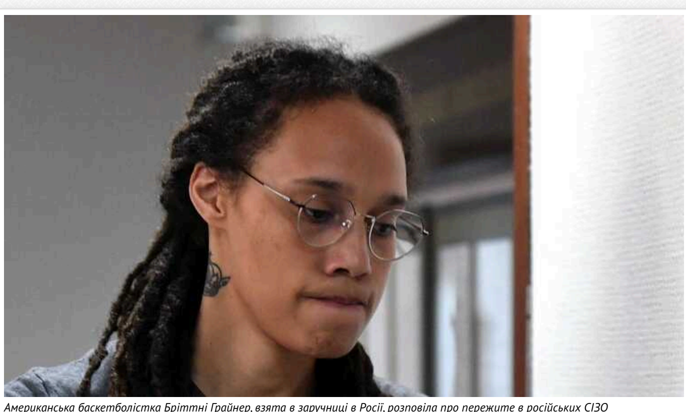

Американська баскетболістка Бріттні Грайнер, взята в заручниці в Росії, розповіла про пережите в російських СІЗО

Американська баскетболістка Бріттні Грайнер, затримана в лютому 2022 року в московському аеропорту Шереметьєво за вейп з олією канабісу, провела десять місяців у російському ув'язненні, після чого її обміняли на засудженого у США у справі про торгівлю зброєю російського підприємця Віктора Бута.

Тепер вона написала книгу «Повернення додому», в якій докладно розповіла, що пережила у російських СІЗО та виправній колонії. Перед виходом мемуарів, який заплановано на 7 травня, баскетболістка дала кілька інтерв'ю американським ЗМІ, а також надала уривок з автобіографії.

Затримання та ізолятор

Бріттні Грайнер — дворазова олімпійська чемпіонка, чемпіонка світу у складі збірної США, чемпіонка жіночої ліги НБА у складі клубу "Фінікс Меркурі".

Крім того, 33-річна спортсменка – шестиразова чемпіонка Росії та чотириразова переможниця Євроліги. Починаючи з 2015 року, вона у міжсезоння виступала за єкатеринбурзький клуб УГМК, щоб отримувати додаткову зарплату. На новий сезон у Штатах, будучи у статусі одного з найвидатніших гравців ліги, вона уклала контракт лише на 150 тисяч доларів, тоді як у Росії могла б заробити за той самий час понад мільйон, зазначає The New York Times.

У РФ спортсменка грала не лише заради грошей: родом із Техасу, вона насолоджувалася можливістю жити за кордоном та подорожувати, зазначає видання. Необхідність працювати цілий рік забирала багато сил, тому на початку 2022-го вона вирішила, що нинішній сезон у Росії може стати для неї останнім. Але у лютому того року, лише за кілька днів до початку повномасштабної війни, дівчину затримали.

Коли Грайнер прилетіла із Нью-Йорка до Москви, митник попросив її показати речі. У внутрішній кишені рюкзака вона натрапила на картридж для вейпу з маслом канабісу: лікар у США прописав їй медичну марихуану для лікування хронічного болю. У Росії цей наркотик поза законом. Як баскетболістка розповідає тепер в інтерв'ю, тоді вона зрозуміла, що це може погано закінчитися.

Прикордонники повідомили Грайнер, що виявили у неї 0,7 грама олії канабісу. У неї забрали паспорт, а потім змусили підписати документ російською мовою, яку вона не розуміла. "Можливо, якщо я підпишу це, я зможу піти", – подумала вона. Але дівчину звинуватили у незаконному зберіганні наркотиків та контрабанді.

«Я втратила свободу, спокій і життя, яким я його знала. Було неможливо уявити своє майбутнє», — згадує вона.

Грайнер вдалося зв'язатися зі своїм агентом Ліндсі Колас, яка знайшла дівчині адвоката. Баскетболістку доставили до ізолятора і видали їй постільну білизну. Телефон забрали, але дозволили залишити маленьку сумку з особистими речами: одягом та книгою із судоку. У камері смерділо: туалетом служила «забруднена фекаліями дірка в землі». За словами Грайнер, їй принесли молочну кашу зі шматком жирної риби, їй стало погано.

У тимчасовому ізоляторі не було рушників, мила та зубної пасти. Дівчина розірвала свої футболки на кілька частин: для чищення зубів, для миття тіла та як туалетний папір.

Ліжко було замале для спортсменки. Вранці біля камери з невідомих причин хихотіли наглядачі, вона вловила слова «американка» та «баскетбол».

19 лютого на слуханнях у справі про арешт спортсменці відмовили у заставі та домашньому арешті. Коли Грайнер дізналася, що 24 лютого Росія напала на Україну, а Володимир Путін попередив США, щоб ті не втручалися у справи РФ, вона зрозуміла, що її затримання пов'язане із протистоянням двох країн.

Потім баскетболістку перевели до жіночого ізолятора, розташованого за дві години їзди від Москви. Дівчина думала про свою дружину Шеріл та сім'ю, переживала, що нібито «зганьбила своє прізвище» і що підтвердила стереотипи про чорношкірих та торгівлю наркотиками. Вона також боялася, що її можуть помістити до психіатричної клініки через гомосексуальність.

У СІЗО Грайнер потоваришувала з колишньою волейболісткою Оленою (за що вона відбувала термін, невідомо), яка навчалася за обміном у Лондоні та розмовляла англійською. Дівчина перекладала все для Грайнер та допомагала адаптуватися до умов в ізоляторі.

Адвокати Марія Благоволіна та Олександр Бойков розмовляють зі своєю підзахисною Бріттні Грайнер на судовому засіданні у підмосковних Хімках, Росія, 4 серпня 2022 року. Фото: Євгенія Новоженіна / EPA-EFE / Reuters

Щоб упоратися зі стресом, спортсменка почала багато курити — до пачки цигарок на день. Вона втратила м'язову масу і набрала вагу, споживаючи локшину швидкого приготування, кекси, ковбасу та згущене молоко. Дівчина почувала себе пригнічено, навіть присідання в камері здавались їй не під силу. На свій подив, у СІЗО Грайнер знайшла розраду в Біблії — раніше вона асоціювала релігію з болем та нетерпимістю.

Грайнер постійно думала про сім'ю. Вона написала батькові, що ніколи більше його не підведе. Через кілька тижнів він відповів: «Я люблю тебе і завжди любитиму, де б ти не була. Ніщо й ніхто не зможе змінити цього».

Колонія

У липні баскетболістка визнала свою провину. На початку серпня 2022-го Хімкінський міський суд засудив її до дев'яти років колонії загального режиму та призначив штраф у мільйон рублів.

У липні 2022-го американські журналісти повідомили, що Білий дім запропонував Кремлю обміняти Грайнер і засудженого в Росії за шпигунство Пола Уїлана на росіянина Віктора Бута, який відбував термін у в'язниці в США за звинуваченням у торгівлі зброєю. Сама баскетболістка до цього написала листа Джо Байдену з проханням зробити «все можливе», щоб вона та інші американські в'язні повернулися додому.

В автобіографії, адаптований уривок з якої опублікував журнал Time, Грайнер згадує, як важко вона сприйняла той факт, що вона тепер перебуває у статусі ув'язненої. Вона думала, що вийде на волю лише 20 жовтня 2031 року.

З листопада 2022-го Грайнер перебувала у виправній колонії №2 у Мордовії. Під час етапування колегам та родичам спортсменки сказали, що її переводять, але не повідомили, куди і коли. Упродовж семи днів вона була без зв'язку.

Біля входу до колонії баскетболістку «тепло привітала» невисока брюнетка, яка представилася як Вел – в ВК-2 вона була правою рукою начальника в'язниці. Як Грайнер дізналася від співкамерниці, ця жінка колись очолювала злочинну організацію та була причетна до вбивств. «Вел намагалася перетворити мене на свою найкращу подругу», — каже американка.

У будівлі колонії було три поверхи. Грайнер знаходилася на останньому, де відбували термін близько 50 жінок. У камері з нею сиділо 20 ув'язнених. На уніформі поряд з ім'ям було вказано колір — від білого та жовтого до зеленого та бордового, який мав нагадати охоронцям про характеристики чи передісторію засудженої. Наприклад, якщо людина агресивна по відношенню до співробітників колонії, схильна до суїциду, може щось підпалити, була шахраєм або втікачем.

«Мій колір був білий, що означало звинувачення, пов'язані з наркотиками. На території колонії я бачила всі кольори, у тому числі чорний для найогидніших злочинів: убивств, тероризму та тортур», — згадує спортсменка.

У колонії Грайнер допомагали дві співкамерниці, які розмовляли англійською.

Бріттні Грайнер (ліворуч) та її дружина Шеріл Ґрінер на килимовій доріжці Met Gala 2023, щорічного благодійного вечора Інституту костюма Музею мистецтв Метрополітен, у Нью-Йорку, Нью-Йорк, США, 1 травня 2023 року. Justin Lane / EPA-EFE

«У їдальні подавали триразове харчування: їстівне, але все одно неприємне, якщо не брати до уваги медовий торт. Була церква, кімната для побачень, лазарет та ринок. Їх можна було відвідати у певний час у вихідні, — розповідає американка. – Ванна була особливим пеклом. У ВК-2 не було гарячої води: якщо ви вирішили прийняти душ, вам треба було нагріти воду в електричному чайнику та перелити її у відро. Сама душова являла собою крихітну викладену плиткою кабінку за складною ширмою. Тим часом у туалеті стояв гомін. Це був один великий відкритий майданчик із чотирма унітазами, повернутими один до одного, та шістьма раковинами, якими користувалися всі 50 осіб. Я бачила багато чого, що не хотіла б бачити. У камері та від більшості співкамерниць смерділо».

Проблеми зі здоров'ям

Працювати доводилося по 10–15 годин на день, — розповідає Грайнер.

«Заробляли ми кілька рублів на годину, по суті, це була рабська праця, – каже вона. — Я працювала у швейній майстерні. Кожна група мала пошити близько 500 комплектів військової форми за день. Була відсутня вентиляція, і обігрів був слабкий. Жодних перерв на вбиральню. Ми знали, що сечовий міхур потрібно спорожняти під час 20-хвилинної обідньої перерви».

Баскетболістка була надто високою для звичайного робочого місця за швейною машинкою, тому її поставили обрізати нитки з гудзиків. Але це виявилося вкрай важким заняттям.

«Найважчим було стояти годинами, згорбившись над робочим столом. Мої коліна набрякли, а спина пульсувала», — ділиться спортсменка.

Коли Грайнер попросила перевести її на іншу роботу, начальник колонії відмовив. Натомість відгукнулася його заступниця — також висока жінка, яка колись грала у волейбол. Вона погодилася перевести дівчину з шиття на розкрій тканини.

«Найчастіше я тягала речі, носила одночасно дві величезні сумки, по одній на кожному плечі. [...] Як і боялися мої адвокати, через зріст у в'язниці мені давали найважчу роботу.

Одного разу охоронці змусили мене розчищати сніг та розбивати лід навколо будівлі та були шоковані тим, як швидко я це зробила. Я хотіла отримувати важку роботу, вона відволікала мене», — пояснює дівчина.

Фізичні навантаження послабили імунну систему спортсменки. «Я відчувала, що вмираю, – каже американка. — Тест на коронавірус я не проходила. Медсестра виміряла мені температуру, яка була високою, а потім дала мені "Терафлю" та відправила назад на роботу».

«Я завжди думала про себе як про людину, яка може винести практично все. У рабському російському таборі взимку я зрозуміла, наскільки сильна», — описує свій стан Грайнер.

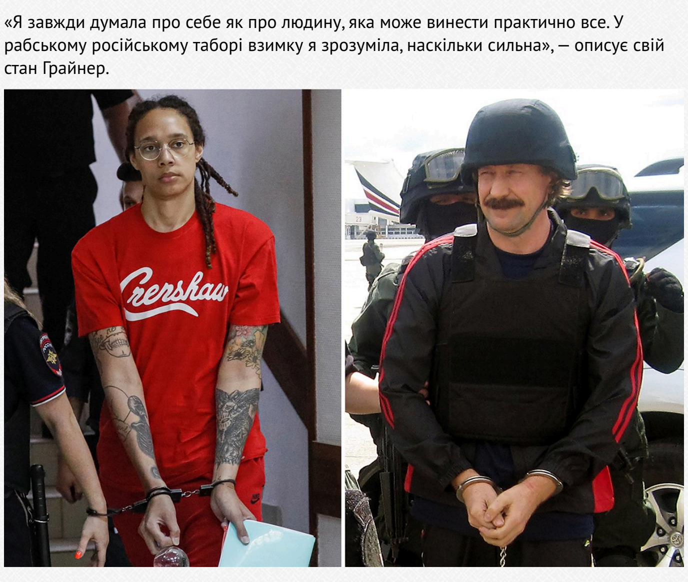

Ліворуч Бріттні Грайнер, що супроводжується в зал суду для проведення слухань у Хімкінському міському суді, Росія, 07 липня 2022 року. Праворуч російський торговець зброєю Віктор Бут у наручниках, який супроводжував тайський спецназ на посадку в літак для екстрадиції до США в аеропорту Донмианг у Бангкоку, Таїланд, 16 листопада 2010 року. Фото: Юрій Кочетков та Стрінгер / EPA-EFE

У колонії дівчина постійно мерзла і ходила у вологому, не висохлому до кінця одязі. «Над моїм ліжком вили гнізда павуки, а дреди почали замерзати. Вони весь цей час були вологими та холодними, і через це я занедужала», – розповіла спортсменка ABC. Дреди їй у результаті довелося відрізати.

Насправді стрижка волосся під час ув'язнення була «рідкісним моментом свободи», поділилася вона з The New York Times. Крім того, похід до імпровізованої перукарні був для Грайнер ще однією можливістю покинути камеру хоча б ненадовго.

«Я святкувала День подяки на самоті, — згадує американка. — Купила копчену ніжку індички. На кухні я очистила її від кісток і приготувала рис, поклала те й інше в миску і полила соєвим соусом. Я думала про Шеріл, маму і тата, всю мою сім'ю, що зібралася в Х'юстоні. Мені було боляче, що я не можу бути з ними».

Про те, що її планують обміняти, Грайнер дізналася у грудні 2022-го. Вона розповідає, що постійно переживала і не могла дочекатися відправки додому. Того ж місяця її привезли до Абу-Дабі і в аеропорту віддали американській владі. До Росії, згідно з угодою, вирушив Віктор Бут.

Теги: Бойков Александр | Благоволина Мария | Торговля оружием | медичний канабіс | медицинский каннабис | канабис | каннабис | СИЗО | Спортсмены | Спортсмени | Бут Виктор | Росія | Россия | США | Заложники | Заручники | Заключенные | Грайнер Бритни

Тетяна Гриценко
РЕДАКТОР СТРІЧКИ НОВИН

07 травня 2024 г., 01:22 | Переглядів: 4249 | Коментарі: 5

Роздрукувати | Надіслати товаришу

Коментарі:

comments powered by Disqus